
CS-VERSLAG – RIEN DE RUIJTER

Dit verslag kwam tot stand door waarnemingen van: Strandwacht Petten, Martin Steegmans, Julia van Beinum, Han Raven, Wilbert Kerkhof, Ria Walvis, Rob Dekker, Marja van den Berg, Loran Kleine Schaars, Pauline De Blocq-van Scheltinga, André Staal, SWG-groep regio Alkmaar, Joop Verkuil, Wim de Groen, Han Raven, Sytske Dijkse, Marco Faasse, Pascal Van Acker, Freek Titselaar, Sabien Bosman, Pieter Krüse, Strandwacht IJmuiden, Ad Aleman en mijzelf.

HOLTEDIEREN

Op 03-04 meldde de SWG-groep regio Alkmaar een flink aantal paardenanemonen *Actinia equina* op de stenen van de zuidpier bij IJmuiden. Een soort die nog niet eerder in het CS opgenomen was, is de behaarde kwal *Cosmetria pilosella*. Sytske Dijkse vond op 29-04 een exemplaar bij paal 9 op Texel (fig. 1). De SWG-groep regio Alkmaar was op 22-05 op excursie naar de Zuid-Hollandse en Zeeuwse eilanden. De eerste stop was bij de jachthaven van Ouddorp en daar werd een meloenkwal *Beroë cucumis* (10 cm) gespot (fig. 2). Ook deze soort zocht ik op in het CS, en vond maar twee eerdere meldingen. Joop Verkuil vond op 17-06 een aantal bosjes penneschaft *Tubularia indivisa* op het strand bij de Zandmotor. De oorkwal *Aurelia aurita*

Figuur 1. Behaarde kwal *Cosmetria pilosella* (foto: Foto Fitis, Sytske Dijkse).

Figuur 2. Meloenkwal *Beroë cucumis* (foto: Wilbert Kerkhof, Knorhaan 77).

en de blauwe haarkwal *Cyanea lamarckii* (juvenile exemplaren) werden de laatste tijd op verschillende locaties in grote aantallen aangetroffen.

KREEFTACHTIGEN

Op 12-02 vond Pieter Krüse bij Langevelderslag een helmkrab *Corystes cassivelaunus* (mannetje) en 14x gewone hooiwagenkrab *Macropodia rostrata*. Een levende gewimperde zwemkrab *Liocarcinus navigator* werd op 24-03 gezien door Sabien Bosman op het strand van Texel.

Tijdens de strandwacht bij IJmuiden werden op 18-04 ook een aantal krabben genoteerd. Zo werd er een grote levende noordzeekrab *Cancer pagurus* gezien, een aantal levende Chinese wolhandkrabben *Eriocheir sinensis* (waarvan enkele met eieren) en een levende penceelkrab *Hemigrapsus takanoi*. Verder lagen er nog dode strandkrabben *Carcinus maenas*, gewone zwemkrabben *Liocarcinus holsatus*, grijze zwemkrabben *Liocarcinus vernalis* en breedpootkrabben *Portumnus latipes*. Wim de Groen was op 12-04, in het brakke water van de Nieuwe Waterweg, op zoek naar beestjes. In de buurt van de pont van Maassluis naar Rozenburg (paal 1018/Scheur) vond hij op en onder stenen de volgende soorten: zuiderzeekrabbetje *Rhithropanopeus harrisi*, brakwaterpok *Balanus improvisus*, brakwaterspringer *Orchestia cavimana* en de pissebed *Lekanesphaera rigicauda*. Op 03-05 vond hij op dezelfde locatie 4x *Palaemon longirostris* en 2x Chinese wolhandkrab *Eriocheir sinensis*. Op 24-05 was hij op zoek bij Hoek van Holland (tegenover de vuurtoren) en vond daar o.a. de blaasjeskrab *Hemigrapsus sanguineus*.

WEEKDIEREN

Toen ik eind april op zoek was naar een bestandje op één van mijn usb-sticks, kwam ik een excel-bestand tegen dat daar helemaal niet tussen hoorde te staan. Het waren namelijk meldingen van André Staal. Hij had op 08-06-21 wat gruis verzameld bij paal 18 op Ameland. Er zit een aantal leuke soorten tussen die zeker het vermelden waard zijn. Dit waren o.a. 4x groot glanshorentje *Eulima glabra*, 3x penhoren *Turritella tricarinata*, 5x hoge trapgevel *Bela nebula*, 2x melkwit priemhorentje *Turbonilla lactea*, 1x platte cirkelhoren *Circulus striatus*, 2x valse oubliehoren *Cylichna cylindracea*, 3x gemarmerde streepschelp *Musculus subpictus* en 223 juvenile klepjes en doubletjes van de wijde mantel *Aequipecten opercularis*.

Ikzelf heb het gruis uitgezocht dat ik op 21-01 had meegenomen van het strand bij Westenschouwen. In het wat grovere gruis zaten o.a. de volgende soorten: 1x sleutelgathoren *Diodora graeca*, 2x schotelhoren *Tectura virginea*, 1x priktolhoren *Calliostoma zizyphinum*, 3x asgrauwe tolhoren *Steromphala cineraria*, 2x kleine scheefhoren *Lacuna parva*, 92x scheefhoren *Lacuna vincta*, 3x IJslandse tepelhoren *Amauropsis islandica*, 3x stompe ribhoren *Boreotrophon truncatus*, 1x *Nassarius labiosus*, 1x hoge trapgevel *Bela nebula*, 50x trapgevel *Propebela turricula*, en 2x schepje *Philine quadripartita*. In het fijnere, uitgezeefde gruis trof ik ook een aantal leuke soorten aan: 396x klein drijfhorentje *Rissoa parva*, 162x melkwit traliedrijfhorentje *Alvania lactea*, 1x stomp buishorentje *Caecum glabrum*, 1x zeepsthorentje *Skeneopsis planorbis*, 52x witte wenteltrap *Epitonium clathratulum*, 2x *Ctena decorata* (fig. 3), 51x drietandschelpje *Epilepton clarkiae*, 5x scheve bultschelp *Altenaeum dawsoni* en 4x kleine gaper *Sphenia binghami*.

Figuur 3. *Ctena decorata* (foto: Rien de Ruijter).

Freek Titselaar zag op 26-01 een leuk verschijnsel. Op de leuning van de duiktrap bij de Zeelandbrug zaten de graassporen van de schaalhoren *Patella vulgata* (fig. 4).

Op 13-03 lagen er weer volop bosjes *Electra pilosa* bij paal 11 op het strand van Texel. Rob Dekker en Marja van den Berg onderzochten er een aantal en vonden er een paar naaktslakjes in: 5x plompe knuppelslak *Eubranchus exiguus* en 3x slanke knotsslak *Tergipes tergipes*. Ook zat er nog een levend (!) dwergdrijfhorentje *Pusillina inconspicua* tussen. Rob en Marja vonden op 17-03 een doublet van de Noorse hartschelp *Laevicardium crassum* en een klepje van de kleine boormossel *Barnea parva*, ook weer in de buurt van paal 11. Op 18-03 vonden ze daar een zandschelp *Mysia undata*, een spoelhoren *Acteon tornatilis* en een slanke noordhoren *Colus gracilis*. Op 25-03 werd een dubbeltjesschelp *Lucinella divaricata* opgeraapt bij paal 10.

Figuur 4. Graassporen van schaalhorens *Patella vulgata* (foto: Freek Titselaar).

Tijdens de strandwacht bij Petten werd op 16-03 een wrattige venusschelp *Venus verrucosa* gevonden. En op 30-03 werden er een geruite tapijtschelp *Ruditapes decussatus*, een paardenzadel *Anomia ephippium*, een gedoornde hartschelp *Acanthocardia echinata* en een fragment van de geknobbelde hartschelp *Acanthocardia tuberculata* genoteerd. Op 20-03 werd op het strand bij Westenschouwen een levende wulk *Buccinum undatum* gevonden

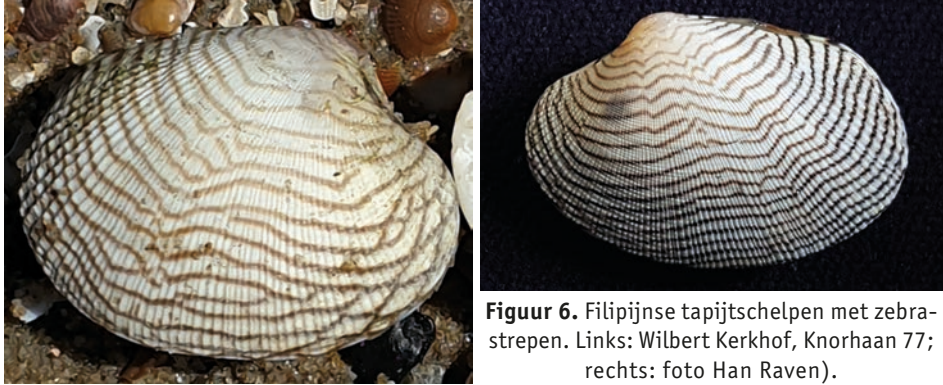

Figuur 5. Levende wulk (foto: Martin Steegmans).

door Martin Steegmans en Julia van Beinum (fig. 5). Dit was op het nieuwe strandwachttraject (SMP Westenschouwen) waar sinds januari van dit jaar gelopen wordt.

Dat de Filipijnse tapijtschelp *Ruditapes philippinarum* nu langs de hele kust voorkomt, blijkt wel uit de meldingen die de afgelopen maanden binnen kwamen. De SWG-groep regio Alkmaar vond ze op 22-05 bij de Brouwersdam, waaronder een exemplaar met zebra-achtige strepen (fig.6: links). Han Raven was op

21-03 op het strand bij Ouddorp en vond daar ook een prachtig doublet met zo'n heel fijn zebra-achtig kleurpatroon (fig. 6, rechts). Joop Verkuil meldde de soort op 17-06 van het strand bij de Zandmotor. Pieter Krüse vond twee doubletten op 12-02 tussen Langevelderslag en Zandvoort. Bij IJmuiden werd op 26-05 een klep gevonden door Boet van Heugten. Ikzelf verzamelde vier halfwas doubletten langs de Waddendijk bij Den Oever op 04-05 en Sabien Bosman meldde een doublet op het wad bij Texel op 01-05.

Figuur 6. Filipijnse tapijtschelpen met zebra-strepen. Links: Wilbert Kerkhof, Knorhaan 77; rechts: foto Han Raven).

Een andere leuke vondst van Joop verkuil, op 17-06, was die van een kurken-trekterslak *Scaphella lamberti* op het strand van de Zandmotor. Wilbert Kerkhof nam in maart van vier locaties wat gruis mee. Op 07-03 bij Egmond zat daar o.a. in: 1x wenteltrap *Epitonium clathrus*, 1x witte wenteltrap *Epitonium clathratulum* en 2x melkwit traliedrijfhorentje *Alvania lactea*. Op 08-03 was hij bij Wijk aan Zee en vond een wit muizenootje *Auriculinella bidentata* in het gruis. Het Camperduinse gruis leverde een flink aantal (94x) muizenkeuteltjes *Bittium reticulatum* op. Het laatste gruismonster, van IJmuiden op 22-03, was o.a. goed voor 7x gekielde cirkelslak *Tornus subcarinatus*, 8x mosselslurpertsje *Brachistoma scalaris* en 3x dwergdrijfhorentje *Pussilina inconspicua*.

Ook Ria walvis leverde een aantal gruiswaarnemingen, en wel van het strand tussen Bergen aan Zee en 'De Kerf' op 22-03. Zo meldde ze o.a. 3x melkwit traliedrijfhorentje *Alvania lactea*, 2x vliezig drijfhorentje *Rissoa membranacea*, 7x stomp traliehorentje *Parthenina sarsi*, 4x kleine platschelp *Asbjornsenia pygmaea* en 1x sabelschede *Phaxas pellucidus*.

Dan een leuke duikwaarneming van Pauline De Blocq-van Scheltinga. Zij dook op 16-04 op het 'Frans Kokrif' bij Dreischor en fotografeerde daar

Figuur 7. Brede ringsprietlak *Facelina bostoniensis* (foto: Pauline De Blocq-van Scheltinga).

een fraaie brede ringsprietlak *Facelina bostoniensis* (fig. 7). Op 29-05 werd er een bleke knuppelak *Amphorina pallida* gevonden in de haven van Burgsluis, tijdens het verzamelen voor de manifestatie 'de Oosterschelde boven water'. De melding werd gedaan door Pascal Van Acker (fig. 8). Een andere leuke duikwaarneming is die van Marco Faasse. Hij zag op 27-04, in de Grevelingen bij Den Osse, asgrauwe tolhorens *Steromphala cineraria* die zich aan het voortplanten waren. Hij ging terug en maakte op 30-4 foto's van het vrijlaten van sperma (fig. 9: boven) én van het vrijlaten van eitjes (fig. 9: onder).

GEWERVELDEN

Een vis die je niet vaak op het strand zult tegenkomen, is de brasem *Abramis brama*. Rob Dekker en Marja van den Berg vonden er één op Texel bij paal 11 op 18-03. Een dag later was Marja samen met Loran

Figuur 8. Bleke knuppelak (foto Pascal Van Acker).

Figuur 9. Asgrauwe tolhoren met sperma (boven) en eitjes (onder) (foto's: Marco Faasse).

Figuur 10. Rivierprik *Lampetra fluviatilis* (foto: Loran Kleine Schaars).

Kleine Schaars ook op die locatie en toen lag daar een klein, nog levend exemplaar van een rivierprik *Lampetra fluviatilis*. Dit exemplaar was waarschijnlijk aan zijn verblijf in zee begonnen om dan een paar jaar later weer het zoete water op te zoeken (fig. 10).

Ad Aleman schreef in Zeepaard 81-5 een artikel over de eitjes van de steenslijmvis *Lipophrys pholis*. Tijdens het onderzoek heeft hij toen nooit een mannetje op de nestjes gezien om de eitjes te bewaken, want dat doen deze visjes. In mei van dit jaar ging hij weer op zoek en vond hij in de Grevelingen, op meerdere plekken, in het totaal zeven bewaakte nestjes. Op 22-05 kon hij een mooie foto maken van een nestje in een Japanse oester *Magallana gigas* (fig. 11).

e-mailadres van de CS-man: rien-tien@ziggo.nl

Figuur 11. Steenslijmvis bewaakt zijn eitjes in een Japanse oester (foto: Ad Aleman).